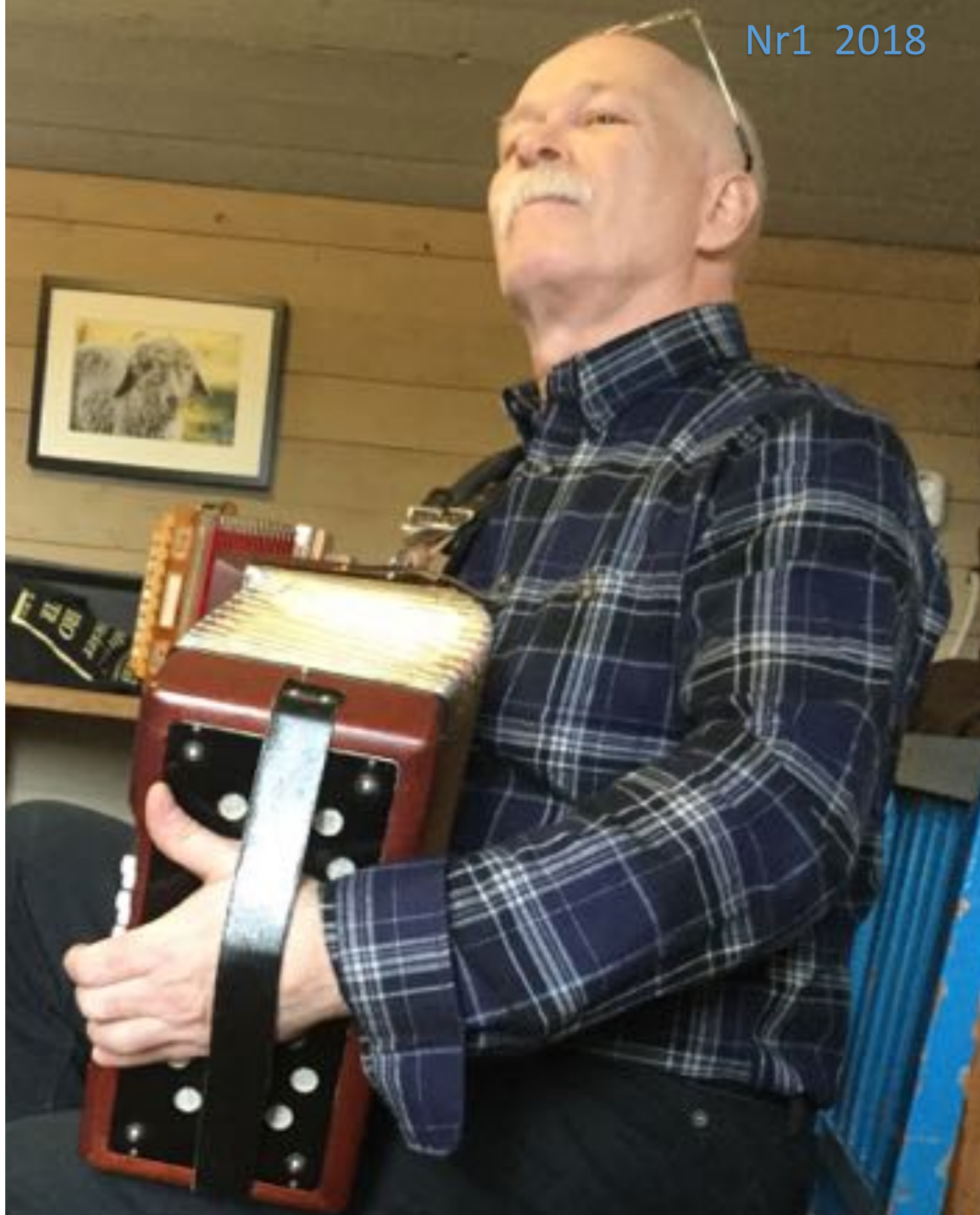

STÄMMNING

Nr1 2018

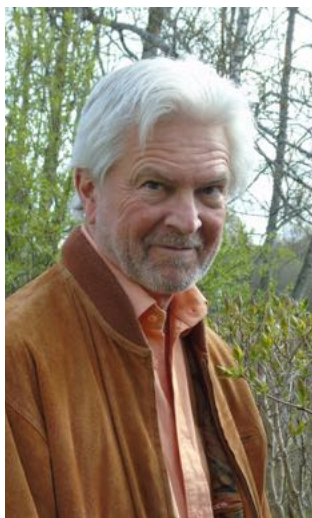

Ordföranden har ordet

Hej

Sedan årsmötet i början av mars är jag ordförande i ÖLFM under ett år. Tack för förtroendet jag fick. Någon dag efter årsmötet fick jag mail från en spelkompis med ett ”Grattis till det ansvarsfulla arbetet!” Och visst känns det både ansvarsfullt och roligt att anförtros ett sådant uppdrag. Jag känner mig i sammanhanget fortfarande som lite av en nykomling men uppdraget ger mig chansen att ge tillbaka lite av allt det positiva jag mött och fått sedan jag kom till ÖLFM och spelmannsvärlden runt Örebro. Ordförandeyrket är en utveckling av engagemanget i ÖLFM-styrelsen och en spännande utmaning.

Styrelsen har under våren haft anledning att träffas ovanligt många

gångar och det är då desto viktigare att gruppen tillsammans verkar vara ett ytterst kompetent och ansvarskännande gäng. Siktet är inställt på att blicka framåt medan vi också hanterar och försöker lösa akuta problem.

På årsmötet beslutades att propositionen om Stämning skulle bifallas. Läget är nu att bara ett fåtal medlemmar får tidningen i pappersform medan flertalet är hänvisat till läsning på hemsidan. Arbetet i redaktion och med layout har diskuterats en hel del under våren och har nu hamnat i ovana men arbetsvilliga händer. Det blir säkert anledning att utvärdera och återkomma till denna förändring.

Även i vår klubb firas jubiléer. ÖLFM fyller 90 år i år och för 100 år sedan lade Carl Viktor Rulin ifrån sig stråken för gott. Den 25 augusti högtidlighålls dessa båda händelser i Lerbäck.

Var ses vi i sommar? På sista sidan finns några förslag på platser i närheten. God sommar! / erik z

Styrelsen för Örebro Läns Folkmusikförbund

Ordförande Erik Zaunschirm
erik.zaunschirm@telia.com

Vice ordf. Birgitta Linder birgittalinder@gmail.com

Sekreterare Karin Gustavsson
karinmaria.gustavsson@telia.com

Kassör Jan-Anders Andersson jananderses@telia.com

Ledamot Anna Hesselbom
anna.s.hesselbom@gmail.com

Ledamot Alf Ekblad alf.ekblad@hotmail.com

Ledamot Madeleine Karlsson
madeleine_karlsson86@hotmail.com

Ledamot Henrik Säfvestad
henrik.safvestad@gmail.com

Revisorer Nils-Erik Pettersson & Elisabeth Helldén

Stämning nr 1 2018

Medlemstidning för Örebro Läns Folkmusikförbund
Årgång 32

Redaktionsgrupp och Layout

Birgitta Linder
Erik Zaunschirm

Kontakt för god Stämning

Erik.Zaunschirm Telefon: 070-674 31 41

E-post: erik.zaunschirm@telia.com

Medverkande i tidningen ansvarar var för sig för sina artiklar.

Bli medlem i ÖLFM

Årsavgift för vuxen 230:- / under 20år 80:-

Betala till pg 384874-4 eller bg 364-0968

Framsida: Jan-Anders tar ton Foto: erik z

Tryck

Tetab Tryckeri AB

Adressändring görs till kassören eller på hemsidan
www.olfm.se

Nästa nummer utkommer under sommaren 2018
Äldre utgåvor av Stämning hittar du på www.olfm.se

Buskspel med Brita Wideberg i förgrunden till vänster

HALLAGÅRDEN

-en oas där motorvägen slutar och naturen tar vid

Precis där jag hade föreställt mig låg den, Hallagården. Fick en känsla av att jag varit på platsen tidigare en gång för länge sedan. Den här dagen skulle det bli spelmansträff och minikoncert, hade jag läst i mailet från Örebrofolk. ”Jag hörde musik någonstans . . .” men varifrån? Jag följde doften istället, doften av varma mackor, kaffe och bullar och hamnade i Caféet. ”Spelmansträffen är där, längst bort och sen trappan upp”, sa kvinnan bakom disken.

På övre plan öppnar jag en liten dörr och finner mig stående ansikte mot ansikte med publiken i den fullsatta lokalen. Jan-Anders Andersson, riksspelman på durspel, sitter på en stol alldeles intill mig och berättar.

Jag har hamnat rätt och slår mig ner och bara njuter av Jan-Anders grepp om publiken. Hans spel och hans berättande är fängslande..

En fin konsertupplevelse och mycket applåder blev det. Jan-Anders bjöd bl.a. på ett stycke programmusik, som blev mycket uppskattat och lockade till skratt. Stycket hette Moskiten och gestaltade mycket träfande envisa och irriterande myggors sång.

I caféet under pausen provade jag på några läckra godsaker till kaffet och språkade lite med både gamla och nya bekanta.

Efter fikat fortsatte programmet med antingen buskspel eller låtkurs - eller varför inte med både och. På låtkursen fick vi bl.a. stifta närmare bekantskap med Moskitens envisa inande och hur man kunde få fram den rätta känslan och det rätta ljudet. Vi fick det verkligen att låta som ljudet av en sömnlös sommarnatt. Buskspelet var också extra kul med ovanligt många harpspelare, bl.a. Brita Wideberg, som arrangerat evenemanget. Besöket på Hallagården gav verkligen mersmak. Vi ses igen.

Text & bild: erik zaunschirm

Jan-Anders med durspel

Fafner bjöd på uppskattad konsert

ÖLFMs årsmöte 2018

**Den 10 mars hade vi års-
möte tillsammans med
Folkdansringen och dans-
gillet Nerkia. Årsmötet hölls
i år i Lundhagskyrkan i
Hovsta vilket var en bra lo-
kal med plats för både spel
och dans.**

Årsmötet startade traditionsenligt med gott fika och därefter konsert med gruppen Fafner. Vi fick njuta av många fina låtar och ett härligt samspel.

Årsmötet leddes föredömligt av Andreas Svensson som hade Birgitta Streit som sekreterare. Inga nya styrelsemedlemmar valdes in, men ordförande och viceordförande skiftade plats. Birgitta Linder avgick efter 2 år på posten som ordförande och Erik Zaunschirm valdes som ny ordförande. Alla övriga

ledamöter finns kvar på samma poster som förut. Vi gratulerade årets stipendiat Jeanette Lindmark till ÖLFMs guldmärke för sin entusiasm och sina många fina insatser för folkmusiken framför allt i norra länsdelen. Vi avtackade Andreas Svensson och Olof Hällqvist för mångårigt och fantastiskt arbete med tidningen Stämning.

Förra året dansade de som ville till spelmännens allspelslåtar och så hade nog de flesta uppfattat att det skulle gå till även detta år. Olle Linder, som var årets allspelsledare, skulle leda spelmännen i de i förväg annonserade allspelslåtarna. Tyvärr hade inte samarbetet mellan dansare och spelmän fungerat lika bra som året innan, så det uppstod nog en del irritation hos spelmän när flera låtar man aldrig hört skulle spelas till uppvisningsdanser. Vi i styrelsen får ta på oss detta och se till att det blir tydligt vad som gäller till nästa årsmöte. Årsmötet hade en långväga gäst från USA och hon kände väl till en av låtarna som spelades

till en dans. Hon berättade för folkdansarna om den speciella dansen som den var skriven för, så vi kanske får se den versionen vid ett annat tillfälle?

Till sist fick vi njuta av en god buffé som avslutades med kaffe och sedvanlig tårta. Själva tårtan var improviserad av flera eftersom Elisabeth Helldén tyvärr hade förhinder detta år. Hon har ju bakat fantastiska tårtor varje år och vi i styrelsen hoppas hon vill fortsätta många år till med det! Det sa bara sa swish så var alla tårtor uppätta, vilket väl får ses som ett gott betyg till de som bakat.

Till sist vill jag uppmana er medlemmar; kom med förslag på hur vi ska ha våra årsmöten. Vill ni ha konsert, föreläsning, låtkurs eller nåt annat. Vi i styrelsen vill gärna se och höra er och ett årsmöte är ju ett bra tillfälle. Använd gärna vår hemsida eller Facebook eller skicka ett mail.

Till sist tack för ett trevligt årsmöte och väl mött till nästa!

BILDTEXTER

Uppe t.v.
Birgitta Linder visar sin present

Uppe t.h.
Andreas Svensson och Olof Hällqvist
avtackas efter flera år med Stämning

Mitten:
Jeanette Lindmark får guld

Nere:
Bosse Brewitz spelar nyckelharpa

*Text: Birgitta Linder
Bild: Erik Zaunschirm*

PLANER GÄLLANDE FRÅN ÅRSMÖTET 2018

Verksamhetsplan för år 2018

Spelträff i Kopparberg

Årsmöte samordnat med Folkdansringen i Örebro län. Konsert, allspel, samkväm dans och buskspel på

Folkmusiklägret "Unga Glysar" för barn på kulturskolan Garnalia i Lindesberg

Spelmansstämma i Siggebohyttan med allspel, uppspel, buskspel, folkdansuppvisning och dans på logen

Folkmusikfest i Stripa gruvmiljö Guldsmedshyttan med allspel, uppspel, konserter och dans

Spelmansstämma i Brevens bruk i samarbete med Södermanlands- och Östergötlands spelmansförbund. Allspel, uppspel, buskspel, kurser och dans

Jubileumsstämma i Lerbäck där ÖLFM 90år och Carl Viktor Rulins 100 års minne uppmärksammas med kyrkokonsert, spel- och dansutläring, dans, buskspel samt jubileumsmiddag och konsert.

Spelkurs "Nord möter syd" eller "Öst möter Väst" genomförs om tillräckligt antal anmäler sig. Plats är ej klar.

Spelträffar på Hallagården i Lekhyttan med "minikonsert" och buskspel under våren och hösten

Arbetsgrupper

- * Unga Glysar- ungdomssatsning
- * Siggebohyttestämman
- * Jubileumsgruppen
- * Nymediering av gammalt låtmateriel
- * Låtar på hemsidan
- * Redaktionen för stämning

PLANER GÄLLANDE FRÅN ÅRSMÖTET 2018

Övrig verksamhet

- * Medlemstidningen Stämning ges ut i färg fyra nummer under året
- * Hemsidan www.olfm.se och förbundets Facebooksida hålls uppdaterade för folk-musikintresserade
- * Styrelsen medverkar till att upprätthålla maillistan Örebrofolk under året
- * ÖLFM säljer notmaterial mm via hemsidan, styrelseledamöter och i samband med spelmansstämmor och spelträffar
- * ÖLFM utvecklar samarbeten med andra aktörer i syfte att nå bredare publik
- * Styrelsen har 5-6 styrelsemöten samt 1-2 längre diskussionsmöten för bla långsiktiga frågor
- * Styrelsemedlemmar representerar ÖLFM vid SSRs rsstämma
- * ÖLFM använder sig i sin verksamhet av lokaler som är handikappanpassade
- * ÖLFM verkar för att spelgrupper registrerar sig som studiecirkel inom Kulturens bildningsverksamhet
- * Ungdomsstipendium och arrangörsstipendium kan sökas hos ÖLFM
- * ÖLFM ombesörjer konvertering av spelmansintervjuer från 1970-talet (Bo Hazell, Radio Örebro)

Verksamhetsplan för år 2019-2021

Fortsätta med våra traditionella spelmansstämmor

Ordna spelträffar och spelkurser/sångkurser fördelade över länet och över året

Verka för att barn och ungdomar i länet bereds tillfälle att lära känna och spela folkmusik bl.a genom att Unga Glysar-handledningen används i kulturskolorna samt genom att folkmusikläger och kurser hålls för barn och ungdom

Verka för nymediering av gammalt låtmaterial

Etablera och vidareutveckla samarbete med sång-, dans- och musikföreningar som har minsta tillstymmelse till folkmusik.

Carl Viktor Rulin

Riksspelman Pehr Falkenström delar
här med sig av några personliga
minnen med anknytning till Carl Viktor Rulin.

I år är det 100 år sedan en av Närke's största traditions-
bärare gick ur tiden. Vi skall hedra honom med en hel
dag fylld med föreläsning, kurser, konsert, spel o dans.
Samtidigt ska vi fira att Örebro läns folkmusikförbund
fyller 90 år. Detta sker den 25 augusti vid Lerbäcks
hembygdsgård och kyrka, vid vilken Rulin också är
begravd.

Nin första kontakt med Rulin var när jag som 10-11 åring hittade Svenska Låtar Närkedelen på biblioteket och läste att han var från Folketorp Närkesberg, där också min släkt på pappas sida levte i flera generationer. Jag frågade då min farfar om han mindes honom. Jodå! Han hade som liten varit med sin mamma till ett bönhus i Närkesberg. Rulin var där för att spela till psalmsången. Då psalmen påbörjats tar han ner fiolen och utbrister: Det går åt HELVETE för högt!! Farfar kom ihåg hur knäpptyst det blev i lokalen. ”När Rulin svor i bönhuset”, blev en historia att berätta än idag.

Carl Viktor var annars känd som en försiktig och försynt person. Omdömet om honom av Nils Andersson när han vunnit spelmanstävlingen i Lindesberg

1909 lød: ”Hans goda repertoar, solida och eleganta spel med dess härliga spiccatolöpningar i sextondelsfigurerna, jämte hans säkra, tillbakahållna och behärsade uppträdande, ställde honom framför övriga medtävlare”.

Carl Viktor och hans bror Per, som också spelade, levde tillsammans större delen av sina liv, ogifta bägge två. På äldre dar flyttade bröderna till den stuga i Folketorp som syns på bilden. Stugan finns fortfarande kvar. Sigurd Karlsson, granne till Rulins, besökte ofta bröderna. Ofta blev man bjuden på glödstekt sill direkt i vedspisen, berättar Sigurd för mig vid ett besök under min lantbrukspraktik i byn. Han berättade också att bröderna brukade spela till dans på en kolbotten, en liten bit in i skogen från deras stuga. Det pågick i flera år tills folk började nyttja tobak. De försiktiga Rulinarna som var rädda för skogsbrand, hade då själva grävt ”gröpper” i kolbottens stybb. Dansandet hade därefter upphört.

Bröderna Rulin i Folketorp.: Till vänster Carl Viktor och till höger Per Gustaf

En annan granne Karl Artur Adolfsson, uppväxt i Nybrolund 1 km genom skogen från Rulins, berättar för mej och Alf Ekblad vid ett besök i början av 80-talet: ”Vi var en musikalisk familj, det spelades både fiol, cittra, gitarr. På söndagarna satt man och spanade mot skogsbrynet och hoppades Rulin skulle dyka upp där med fiollådan under armen. Det hände då och då och dessa speltillfällen var oförglömliga.” Karl Artur var

vid vårt besök 93 år och kunde inte längre spela på sin fiol, men visslar för oss den enda schottis Rulin kunde. Tyvärr hade han inga tändar kvar i munnen, så man hör inga meloditoner utan endast när repriserna börjar och slutar. Frustrerandel, när han har melodin så klart inom sig att inte nå den.

Carl Viktor och Per hade en syster också, hon hette Klara. Klara fick en son, Karl Hugo Hellström. Karl Hugo lärde sig spela fiol och blev den som förde traditionen vidare. Även han levde större delen av sitt liv i Folketorp men med honom tar den muntliga traditionen slut. Liksom sina morbröder får han inte heller några egna barn och ingen annan fortsätter spela deras låtar. Så tur att Carl Viktor var notkunnig och kunde teckna ner sin egen musik och att Nils och Olof Andersson fanns och kunde sammanställa Svenska Låtar.

Vid ett besök i Kumla på 70-talet fick jag tips om att en Hellström bodde i nästa trappuppgång. Kunde det vara släkt med Karl Hugo? Jag knackade på och ställde frågan. Jodå, Karl Hugo var hans farbror. På frågan: "Vet du något om Karl Hugos fiol?", kröp han under sängen och drog fram lådan med fiolen, medan han berättade att innan Karl Hugo, hade Carl Viktor Rulin ägt den!!

Nu till Rulinjubiléet kan vi visa upp hans fiol, pokalen som var 1:a pris i Lindesberg och även Zornmärket som Rulin fick när han representerade Närke vid riksspelmansstämman i Stockholm 1910.

Efter bröderna Rulins död, när man röjde ur deras stuga, hittades ett handskrivet notblad. Alla melodier finns i Sv. Låtar, utom första låten som är Närkes Brudmarsch (se nästa sida).

Den är lite annorlunda än vad som spelats och nedskrivits i Linus Danielssons läthäfte, men stämmer med det Karl-Hugo Hellström spelar på den rullbandsinspelning från 50-talet, som jag har. Förutom brudmarschen spelar han två polskor. En sextondelspolska "travare", och en markerad polska (slängpolska?) Bägge i högt tempo. Begreppsförvirrande? Ja! Jag tror att vi använt namnet slängpolska felaktigt i våra trakter under senare tid. Historiskt har man kallat en snabb markerad polska för slängpolska, vilket inte är en sextondelspolska av Polonästyp. "Travare" är intressant som namn på en jämn polska (polonäs). Verkar ha varit mest vanligt i Västernärke, men säkerligen unikt för just Närke.

Hur har man dansat polska här i Närke? Många dansuppteckningar är från andra landskap och så har man förutsatt att man gjort lika i Närke? Kan "travaren" ha dansats på något speciellt sätt?

Det har bevarats ovanligt många riktigt gamla notböcker i våra trakter. De innehåller nästan uteslutande Polonäser. Sveriges äldsta spelmansnotbok, daterad 1731, ägdes av Karl-Viktor Rulin!!

Väl Mött i Lerbäck 25 augusti

Pehr Falkenström

1. 1. 1.

Gammal Bruchmarsch

Denne musikken er en af de gamle og gamle
melodier som er kendte i Norge.
1916

SPELMANSSTÄMMA 2018 SIGGEBOHYTAN

Söndagen den 20 maj

12.00 Låtkurs med Carina Normansson, 80kr/120kr (först till kvarn)

13.30 Genomgång av allspeliåtar

14.00 Spelmanståg till spelplatsen och allspel

- Deltagare från Unga Gysareålgret spelar
- Folklidansuppvärning med Gytörpe och Undesbergs folklidansgillen till Bärslaget och bygdens spelmän
- Uppspel på scen efter spelista
- Dens på logen efter spelista

Caféet öppet 12-17

Konst & Hantverk på logen

Läs mer på www.olfm.se

Bännen är ett arrangemang av Örebro Läns Folkmusikförbund med stöd av Kulturrens och Örebro Läns Museum

KULTURENS

Bär gärna folkdräkt

"Dä låter i bärke"

Den 20 Juli 2018 kl.14,00

Spelmansträff i Dalkarlsberg vid Smedjan

med all sköns instrument å musik

Välkomna !

Entré - vad man vill ge !

Ta med fikakorg

Vill ni vara med ? Ring 070-625 38 65

Kör väg 243 från Nora eller Karlskoga ca: 2, 2,5 mil sväng av mot Dalkarlsberg .

Vi i Bergslagens Spelmansgille anordnar även detta år **FOLKMUSIKFESTEN i Stripa Gruvmiljö**. Det är 5-årsjubileum för evenemanget 2018! Vi är glada att vi kan bjuda in alla som vill spela och lyssna till musiken, och trivas i den unika gruvmiljön med all den fina verksamheten som finns där. **Lördag den 7 juli kl. 15.00** börjar vi med allspelet från scenen på gruvbacken.

Litet sommarkalendariem

- * 20/5 Spelmansstämma i Siggebohyttan
- * 7/7 Folkmusikfest i Stripa
- * 20/7 "Dä låter i Bärget", Spelträff i Dalkarlsberg
- * 4/8 Spelmansstämma i Brevens Bruk
- * 25/8 Jubileumsfest i Lerbäck

